Hoe werd hij de mens die hij is? Dokter Réginald Moreels

Als kind was hij hyper schuchter, zo vertelt Réginald Moreels. Wie had voorspeld dat hij voor het oog van de camera levensreddende operaties zou doen?

Lieve Wouters

700.000 kijkers van Topdokters (VIER) zien hoe Réginald Moreels in een onderkomen ziekenhuis in Oost-Congo op de tast een gescheurde milt verwijdert. De vrouw was slachtoffer van een verkeersongeval en had al 2 liter bloed verloren. Wanneer de camera haar daags na de operatie opzoekt, dankt ze de Vlaamse chirurg uitgebreid.

Le vieux wordt Moreels in Beni genoemd. De 70-jarige maakt indruk. Zo tenger en kwetsbaar als hij op het eerste gezicht lijkt, zo sterk en strijdlustig is hij in werkelijkheid.

Hoe ben je de mens geworden die je vandaag bent?

Réginald Moreels • Als kind was ik hyper schuchter. Ik herinner me een jezuïet-aalmoezenier bij de scouts van Sint-Barbara in Gent, die me op kamp aansprak: Ik zie dat je je bestek altijd zorgvuldig bij je houdt. Maak je daar toch niet zo'n zorgen over. Je moet leren delen. Poepke noemden we hem omdat hij een kuiltje in zijn kin had, maar eigenlijk heette hij *Jozef De Moerloose*, een schitterende man.

We woonden in dezelfde straat als **Wilfried Martens** en vader was een geëngageerd christendemocraat. Maar ik heb hem eigenlijk niet goed gekend, want hij was heel uithuizig en stierf op zijn 46ste, toen ik pas 17 was. Het sociale gen heb ik wel van hem geërfd. Tijdens mijn studies leerde ik de *Petits frères des pauvres* kennen, een groepje jongeren die zich engageerden om maandelijks minstens één keer op bezoek te gaan bij een eenzame oudere. Met Kerstmis organiseerden we grote feestmalen. We dansten als gek.

Ons devies was: 'Des fleurs avant le pain.' Eerst bloemen, dan brood. We wilden de mensen eens echt verwennen.

Hoe beleefde je mei '68 als jonge student in Gent?

Alle macht aan de verbeelding! Arbeiders en studenten, één front! Vandaag wordt vaak wat smalend gedaan over die periode, of ze wordt versmald tot de seksuele revolutie. Maar voor mij was het een heel belangrijke periode die me als mens gevormd heeft. Mijn vader was gestorven en ik moest dus werken om mijn geneeskundestudies te kunnen betalen. Ik voelde me op een of andere manier verwant met de arbeiders voor wie wij opkwamen.

Natuurlijk zijn we bedot geweest door diegenen die met het rode boekje van Mao zwaaiden als oplossing voor alles. Enfin, gelukkig ben ik dan mijn vrouw tegengekomen. We kregen samen 4 kinderen. Ook dat heeft me uiteraard als mens gevormd en gekneed.

Al wat ik heb gedaan, kon ik maar dankzij de steun en het begrip van mijn gezin: mijn vrouw en kinderen, schoon- en kleinkinderen. Ik ben niet zo makkelijk om mee te leven.

Tijdens mijn stage in Parijs leerde ik **Artsen Zonder Grenzen** kennen. Enthousiast hielp ik de Belgische afdeling oprichten. Door de jaren heen trok ik meermaals naar oorlogsgebieden. Sommige missies waren ronduit traumatiserend, zoals in Irak tijdens de gifgasaanval op Koerden in Halabja. Destijds werden we nog niet psychologisch ondersteund na zo'n opdracht. Dat is gelukkig veranderd.

Kreeg uw idealisme nooit een deuk?

Je kunt je niet vaccineren tegen de miserie van de wereld. Als die op je afkomt, moet je erdoor. Toen ik crashte in de loop van mijn politieke loopbaan, ging ik 7 jaar door een moeilijke periode van psychisch lijden. Maar ik ben altijd blijven vechten, ook tegen mezelf. Je moet *nee* zeggen tegen dat deel van je persoonlijkheid dat je negatief beïnvloedt, die innerlijke terrorist.

Het leven zit vol tegenslagen, maar ik ben en blijf een idealist.

Het zit blijkbaar in mij om te geloven dat deze wereld beter kan zijn. En dat ik daaraan kan en moet bijdragen. Daarom revolteer ik vandaag als 70'er nog meer dan als jonge gast in de sixties. Ik ben verontwaardigd over onrecht en sociale ongelijkheid, wat vooruitgangsoptimisten ook beweren. Vorige week werden weer 15 mensen vermoord in Beni. Een slachtpartij op onschuldige mensen. Geen haan die ernaar kraait.

Ik weet dat wat ik doe, slechts een druppel is op een gloeiende plaat. Ook het opleidingscentrum dat ik in Beni aan het opstarten ben, zal de wereld niet veranderen. Maar niets zal mij ertoe brengen de solidariteit van mens tot mens in twijfel te trekken. En dat mijn beroep nuttig is in een verwaarloosde regio als Oost-Congo, kun je toch moeilijk ontkennen.

In West-Europa heb je 60 specialisten op een bevolking van 100.000 mensen. In Beni ben je rap uitgeteld: nul. 0.

Wat gaat er door u heen wanneer de elektriciteit weer eens uitvalt bij een spoedoperatie?

Voor elke operatie bid ik een Onzevader. Ik vind dat een mooi gebed, want alles zit erin. Tot voedselhulp toe. Eén zinnetje pas ik een beetje aan: *Vergeef ons onze schulden zoals wij trachten te vergeven*. Ik probeer, maar ik durf niet te zeggen dat ik dat spontaan doe. En de laatste zin vind ik echt een doordenker: *Verlos ons van het kwaad*.

Ik geloof niet dat de mens uit zichzelf goed is. Ik geloof wel dat hij dat kan worden.

En dat is precies de opdracht en de zin van het leven, volgens mij: gaandeweg een goede natuur opbouwen. Vechten tegen je egoïsme, je angst voor de ander, je vooroordelen.

Zelf zal u altijd in beweging blijven, lijkt het wel.

Ja, ik heb nu eenmaal een avonturiersgeest en een impulsieve belangstelling voor al wat anders is. Voor de andere, ook met hoofdletter.

Ik heb een agnostische periode gekend, maar tijdens een retraite samen met mijn vrouw bij de boeddhistische monnik *Thich Nath Hanh* in Frankrijk voelde ik een sterke roep. Ik heb me ook altijd aangetrokken gevoeld tot abdijen en kerken. Het is in belangrijke mate de esthetiek ervan… En toch blijft er ook een zekere twijfel. Dat is ook goed, denk ik.

Geloof zonder twijfel is statisch, niet dynamisch en niet productief.

Om diezelfde reden verkies ik ethiek boven moralisme. Ethiek is in beweging, het is de zoektocht naar zingeving. Moralisme is een rigide geheel van regels.